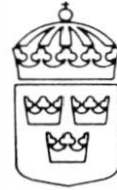

Motion till riksdagen

1988/89:Jo29

av Åsa Domeij och Hans Lindforss (båda mp)
med anledning av prop. 1988/89:116 om vissa
dammsäkerhets- och vattenkraftsfrågor, m.m.

Mot.
1988/89
Jo29—41

Översvämningar

Enligt propositionen har det inte kunnat fastställas att skogsbruksmetoder som kalavverkning och dikning kan leda till större problem med översvämningar. Vi menar att de här skogsbruksmetoderna ökar vattenavrinningen och att det därför är sannolikt att vattenflödet i vattendrag påverkas så att översvämningar blir kraftigare.

Kalavverkning och skogsdikning är dessutom negativa ur naturvårdssynpunkt och leder till ökade förluster av växtnäring.

Det finns alltså flera skäl till att begränsa kalavverkning och skogsdikning. I dag är skyddsdikningen i skogen inte ens tillståndspliktig. Vi föreslår att hyggesstorleken begränsas till 1—5 ha med siktet inställt på den nedre gränsen och att skogsdikning stoppas temporärt tills vi har mer kunskap om metodens miljöeffekter. Länsstyrelsen bör ges en restriktiv möjlighet att lämna dispens för skogsdikning om det finns särskilda skäl och det är små risker för negativa effekter av dikningen.

Hydrologisk kunskap

I en partimotion, inlämnad under allmänna motionstiden, har vi föreslagit ökade resurser till SMHI för bl.a. uppbyggnad av kunskap i hydrologi och prognos- och varningstjänst. Det är svårt att förstå att regeringen ytterligare vill utreda SMHI:s förslag till prognos- och varningstjänst i större vattendrag (älvcentraler). Förslaget är redan utrett! Vi anser att det är dags att fatta beslut om älvcentralerna nu. Vi stöder SMHI:s förslag att kraftföretagen ska finansiera älvcentralerna i utbyggda älvar.

Sverige är ett land med omfattande skogsbruk. Trots detta har forskningen inom skogshydrologi inte prioriterats. Kunskaperna om vattnets rörelse i skogsmark är dålig, vilket också framgår av propositionen. För att säkra kompetensen inom landet och utveckla forskningen föreslår vi att en professur i skogshydrologi inrättas.

Utbyggnadsnivå

Den planerade utbyggnadsnivå som anges i propositionen är troligen för högt räknad. Många projekt är mycket kontroversiella ur naturvårdssynpunkt. När det gäller de små vattenkraftverken leder både kategorin "nyan-

läggning" och "ny station vid befintlig damm" ofta till stora skador i förhållande till den möjliga kraftproduktionen.

Nyanläggning vid befintlig damm kan innebära stora förändringar genom dämningar och torrläggningar och genom att fallhöjder ökas. En utbyggnad kan alltså innebära mycket stora ingrepp även om det redan finns en damm.

SNF och Älvräddarna

Enligt propositionen har Sveriges Energiföreningars Riksorganisation tagit kontakt med Älvräddarna och Sveriges naturskyddsförening för att "närmare klarlägga förutsättningarna för fortsatt utbyggnad av mindre kraftverk." Eftersom de här organisationerna har stor kunskap i naturvårdsfrågor anser vi att ingen ytterligare utbyggnad skall ske förrän föreningarna har lämnat sina synpunkter.

Energiverket, PBL och naturreservaten

Det är tydligt att statens energiverk avser lägga sig i kommunernas översiktsplanering och länsstyrelsernas arbete med att inrätta naturreservat för att "diskutera riksintressena inom vattenkraftsplanen". Vi anser att statens energiverk inte skall lägga sig i det regionala och lokala naturvårdsarbetet i syfte att öka utbyggnaden. Det är oacceptabelt att ett statligt verk går in för att bygga vattenkraft i naturreservat.

Dessutom bör kommunerna ges vetorätt mot utbyggnad av vattenkraft i den egna kommunen. Det finns stor risk att centrala exploateringsintressen dödar ett lokalt naturvårdsengagemang, som i stället borde uppmuntras, genom att köra över lokala bevarandeintressen.

Avvägningsregeln i vattenlagen

Enligt vattenlagen får inget vattenföretag utföras om nyttan inte överstiger kostnaden. I den nya vattenlagen skall allmänna intressen som t.ex miljöintressen tas in i avvägningen. Trots detta går det inte alltid till så i praktiken. I vattendomstolens ytande över vattenföretaget i Ammerån har bara ekonomiska intressen räknats in. För att förtydliga lagen bör det därför uttryckligen skrivas in i lagtexten att även värden som inte kan mätas i pengar skall tas med i avvägningen.

Sysselsättningen

I propositionen sägs att hänsyn skall tas till lokalt intresse av sysselsättning när det gäller planering av vattenkraftsutbyggnad. Vi anser att det är viktigt att sysselsättningsargument inte är skäl för utbyggnad av vattenkraft.

En stor del av Sveriges vattendrag har exploaterats för att generera elenergi. De få orörda älvar och biflöden som finns kvar bevaras för sin stora betydelse för växt- och djurlivet och för framtida generationer.

Hemställan

Vi hemställer att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna

1. vad i motionen anförts om sambandet mellan skogsbruksmetoder och översvämningar,
2. att kalavverkning och skogsdikning begränsas i enlighet med vad som anförts i motionen,
3. att SMHI:s förslag till hydrologisk prognos- och varningstjänst förverkligas i enlighet med vad som anförts i motionen,
4. att en professur inrättas i skogshydrologi med anknytning till SLU:s skogsforskning,
5. att statens energiverks bedömning av den utbyggnad av vattenkraften som är möjlig när hänsyn tagits till motstående intressen med all sannolikhet är för högt tilltagen,
6. att ingen utbyggnad av vattenkraften skall ske förrän SNF och Älvräddarna har klarlagt förutsättningarna för en fortsatt utbyggnad av vattenkraften till Sveriges Energiföreningars Riksorganisation,
7. att statens energiverk inte skall arbeta för vattenkraftutbyggnad i interrimistiska naturreservat eller där länsstyrelserna förbereder permanenta naturreservat,
8. att kommunerna ges vetorätt mot utbyggnad av vattenkraft i den egna kommunen,
9. att det uttryckligen skrivs in i vattenlagen att värden som inte kan mätas i pengar skall tas in i den avvägning mellan kostnad och nytta som skall göras enligt vattenlagen,
10. att sysselsättning inte skall vara ett skäl för att bygga ut vattenkraft,
11. att ingen utbyggnad av vattenkraft skall ske i orörda älvar och biflöden.

Stockholm den 18 april 1989

Åsa Domeij (mp)

Hans Lindfors (mp)